

A Királyi vár

A királyi palota kis ebédlőterme.

A forradalom alatt a királyi palotát is detronizálták. Ebből az időből származó útikalauzokban úgy van feltüntetve: «Nemzeti Palota (azelőtt királyi vár).» Uj neve azonban nem talált bele a nemzet hangulatába és lassan kitöröljünk emlékezetünkéből ennek a rövid korszaknak minden újítását. A palota telején ragyogó Szent Korona alatt fekvő hatalmas termek megannyi történeti jelenet néma tanui és hangtalan méltósággal őrzik nagy idők dicsőséges emlékeit.

Nemzeti ünnepeinken, amikor tetemre hívják a magyar mult kiércsedett szellemvilágát és lelkünk forró ünnepi hangulatában végigjárunk a roppant folyosókon, párperces vizitre benézünk a Szent István-, Habsburg-, Mátyás-terembe és a nagy ünnepi terembe ugyanúgy érezzük azt a langyos elfogódottságot, amely a monumentális hatalom közelében mindnyájunkat meg fog — mint régen, amikor fényes díszmagyaros urak, ragyogó diadémós dámák jöttek a várpalota hűvös falai közé. Szinte képzelő erő nélkül látjuk a nagy udvari fogadások miljöjét. A tündöklő arckoszorújában megilletődve várakozó bájos nőalakokat, akik először járulnak bemutatkozásra az udvar káprázatos világába; a királyi megszólítást szívszorongva leső politikusokat, mert ezekben a termekben minden, ami végbe megy, az etikett precíz kiszámításával történik és mindennek nagy jelentősége, értelme van. Mennyi ideig beszélt Ófelsége X-szel vagy Y-nal? Ebből következtek jövőre, kARRIERE, bukásra, rosszalásra, kegyre, elejtésre. A falakból most is áramlik a régi udvari világ szelleme, levegője;

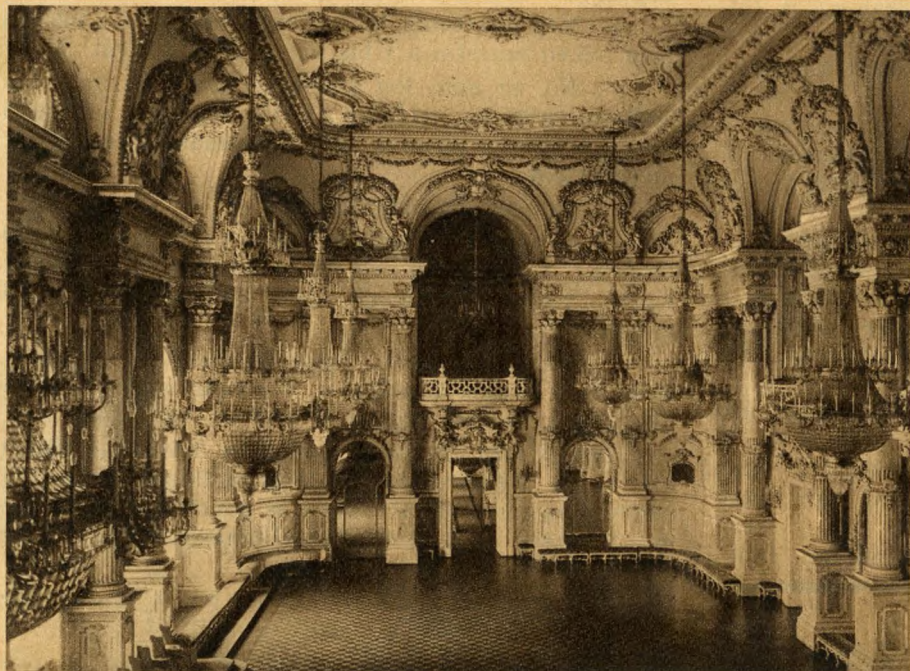
ennek a palotának külön világa van, amely magabazárja a multat, jelent és a jövőt...

A budai Várhegyen az első várpalotát Robert Károly építette, később pedig Zsigmond király (1416-ban) francia mesterekkel újjáalakította Mátyás király az erődítményszerű tornyos várpalotát olasz építészek útmutatása szerint építtette át és olasz művészi ízlésével rendeztette be.

A török uralom alatt romba dőlt a budai várhegyen épült királyi palota. A romok helyén Mária Terézia építtette, majdnem félmillió forint költséggel egy új palotát, amelynek terveit Hillebrand József nagyhírű építész készítette el francia-barokk stílusban. Akkoriban a királyi palotában 200 szoba és terem volt, amely a Habsburgok hatalmas udvarának a későbbi idők során már nem volt elegendő. 1849-ben, az ostrom alatt, a királyi palota is megsérült és az ötvenes években nagyobb átalakításokat végeztek rajta. A középső részét három emeletre emelték fel és a palotát körülölelő kertet is rendezés alá vették.

1883-ban elfogadta I. Ferenc József a magyar építőművészek egyik lángelméjének, Ybl Miklósnak, a királyi várpalota átalakítására és kibővítésére vonatkozó terveit és nemsokára újból az építészek állványaival takarták el a magyar királyok lakhelyének szánt klasszikus szépségű palotát. Ybl Miklós tervei szerint olyan palotát építettek, amely külső és belső előkelőségében a magyar királyság hatalmát és fényét méltóképpen reprezentálta. Ezek az építési munkálatok hét millió forintba kerültek. A magyar építészet kiválóságai is közreműködtek az új királyi hajlék megalkotásánál, így Hauszmann Alajos, aki az építési munkálatokat vezette. Az új palotában háromszáz terem van és a szükséges személyzeti helyiségek és melléképületek.

A teremtő magyar génusz a királyi várban összehordta mindazt a szépet és előkelőt, amellyel nemzetünk dicsekedhet. Györgyi Géza dombormívű díszítő motívumai, Raskovics Ignác kartonjairól készült Zsolnay-majolika-lemezek, Strobl Alajos márványai, Fadrusz János bronz szobrai, Beniczur Gyula és Lotz Károly freskói és vásznai, Thék Endre faragott faburkolata valóságos múzeum anyag, amelyre joggal vagyunk büszkék. Így tehát nemzeti kincsünk nagy része van felhalmozva a királyi palotában.

A királyi palota nagy bálterme.